

R.C.Sproul

Podobenstvá Pána Ježiša

1. Úvod

Dnes začneme s úplne novou sériou s názvom „Ježišove podobenstvá.“ Najprv by som rád stručne vysvetlil a definoval, čo je podobenstvo a ako ho Ježiš používal počas svojej pozemskej služby. Po krátkom úvode sa budem venovať výkladu jedenástich podobenstiev, ktoré som vybral pre tento kurz. Samozrejme, Ježiš rozpovedal viac než jedenást' podobenstiev, ale vzhľadom na vymedzený čas pre túto sériu sa zamierame iba na jedenást' z nich.

Myslím si, že môžeme s istotou prehlásiť, že náš Pán Ježiš Kristus bol najvýznamnejším učiteľom, aký kedy chodil po Zemi. Nielenže bol samotným stelesnením pravdy a učenie, ktoré hlásal bolo úplne bezchybné a malo božský pôvod, ale bol aj vynikajúci učiteľ. Ježišov spôsob vyučovania bol jedinečný.

Jeho súčasníci o ňom povedali: „Nikto nikdy neučil tak, ako on.“ Dokonca i niektorí z jeho nepriateľov povedali, že hovorí ako ten, kto má autoritu, a nie ako zákonníci a farizeji. Teraz sa na chvíľu pozastavím pri tvrdení, že Ježiš hovoril ako ten, kto má autoritu. Slovo, ktoré je v niektorých prípadoch preložené ako *autorita* pochádza z gréčtiny, ide o slovo *exousia*.

Zvyčajne sa prekladá ako *autorita*, ale môžeme ho preložiť aj ako *moc*. Toto zaujímavé slovo je vytvorené pomocou predpony *ex* a koreňa, *ousia*. Myslím si, že viete, čo znamená predpona *ex*. Ak sa niekedy budete nachádzať v ťažkej situácii, napríklad, začne horieť divadlo, v ktorom práve ste, vyhládáte nápis „Exit“, pretože viete, že to je spôsob, ako sa dostať von. Takže predpona *ex* znamená *z/od* alebo *mimo*. Najviac ma však zaujíma koreň slova *exousia*.

Slovo *ousia* je prítomné prídavné slovo gréckeho slovesa byť. Vieme ho preložiť ako *bytie*, *podstata*, *hmota*, alebo len veľmi zjednodušene *vec*. Keď sa pozrieme na etymológiu slova, ktoré prekladáme ako *autorita*, znamená to doslova, mimo hmoty, mimo veci, mimo podstaty, mimo bytia. Chcem tým povedať, že Ježišovo učenie nie je ľahkovážne. Nie je povrchné. Z jeho úst nikdy nevyjdú prázdne slová. Všetko, čo hovorí, má svoje opodstatnenie. Všetko, čo hovorí, má váhu jeho autority.

Ježiš jedinečne vyučoval z tohto hľadiska autority, autority samotného Boha. Povedal: „Veď ja som nehovoril sám zo seba, ale Otec, ktorý ma poslal, mi prikázal ako mám hovoriť a čo mám povedať.“ Vo svojom jedinečnom ohlasovaní pravdy s autoritou a v spôsobe vyučovania je azda najviac známy tým, že používa podobenstvá. Stručná poznámka k tomu: podobenstvo nie je niečo, čo začal alebo vymyslel Ježiš. Už vtedajší farizeji a rabíni používali podobenstvá.

Ale ich použitie podobenstva sa mierne líšilo od Ježišovho. Farizeji používali podobenstvo, aby vysvetlili alebo ilustrovali význam starozmluvného Mojžišovho zákona. Ježišove podobenstvá neslúžili iba na ilustráciu predchádzajúcich zjavení, ktoré dostali a zvestovali

Mojžiš a starozmluvní proroci, ale aj na ohlasovanie nového, doposiaľ neznámeho, zjavenia. Tu vidíme dôležitý rozdiel medzi tým, ako používal podobenstvo Ježiš a ako farizeji.

Po druhé, okrem evanjelií, nenájdete v Novej zmluve žiadne podobenstvá. Evanjeliá sú plné podobenstiev, ale vo zvyšku Novej zmluvy prekvapivo chýbajú. Aj v Starej zmluve sa objavujú len veľmi zriedkavo. Možno si spomeniete na najslávnejšie starozmluvné podobenstvo, ktoré rozpovedal prorok Nátan, keď po Dávidovom hriechu s Batšebou prišiel k Dávidovi a vyrozprával mu príbeh o boháčovi, ktorý mal veľa oviec a chudobnému mužovi vzal jedínú ovcu, ktorú veľmi miloval a boháč si ju neprávom nárokoval pre seba. Keď Dávid počul tento príbeh, bol pobúrený a povedal: „Kto je ten muž? Nájdi mi toho človeka. Prived ho sem. Vo svojom kráľovstve čosi také neznesiem!“

Ani po Nátanovom podobenstve Dávid stále nerozumel, až kým mu Nátan do očí nepovedal, „Dávid, ty si ten muž.“ Spomínam toto známe starozmluvné podobenstvo, pretože v tomto prípade prišiel Nátan k Dávidovi s rozsudkom. Prišiel v čase krízy. Ide o jeden zo spôsobov, ako fungujú podobenstvá v Novej zmluve. Samotné slovo podobenstvo, keď si ho rozoberieme, pochádza z gréčtiny, *para-bola*. *Para* je opäť predpona, ktorú dobre poznáte. V angličtine existujú slová ako paralegal (právny asistent), parachutes (padáky), paraministerstvá, para-to a para-tamto, a predpona para znamená niečo, čo prebieha súbežne s niečím iným.

Právny asistent pracuje po boku právnika ako pomocník, aby mu určitým spôsobom vypomáhal. Koreň slova parabola alebo *bola*, znamená hodiť alebo vrhnúť. Ak slovo parable (podobenstvo) alebo parabola rozdelíme, znamená to niečo, čo je hodené súčasne s niečím iným, a tak vidíme, ako Ježiš používa podobenstvo. Vyučuje dôležitý koncept a na to, aby jasnejšie vysvetlil jeho význam, „hádže“ k nemu podobenstvo, ktoré napomáha ilustrovať vyučovanú pravdu. Hovorí sa, že pri nehnuteľnostiach existujú iba tri dôležité faktory, ktoré určujú ich hodnotu. Prvý z nich je poloha. Druhý je poloha. A tretí je poloha.

Takže hodnota spočíva v polohe, polohe a polohe. O kazateľoch sa hovorí, že najdôležitejšiu časť ich kázania tvorí ilustrácia, ilustrácia a ilustrácia. Opäť, používame ilustrácie na to, aby sme zjednodušili, objasnili a pomohli ľuďom pochopiť to, čo hovoríme. Toto je jedna časť toho, ako Ježiš používa podobenstvá. Existuje však ešte ďalšia časť, ktorá je trochu tajomná a občas nás prinúti zastaviť sa. Niektorí ľudia to považujú za neprijateľné, ale pozrieme sa na to v evanjeliu podľa Marka vo štvrtej kapitole, hneď po Ježišovom podobenstve o rozsievачovi.

Na konci tohto podobenstva povedal: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva.“ Prečo by rečník vôbec niečo také povedal, po tom ako vyrozprával príbeh? Ak vo svojej kázni uvediem ilustráciu, poviem ti na jej konci: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva?“ Sme si takmer stopercentne istí, že každý, kto je prítomný v zbore, má dve uši. Môžeme mať percento nepočujúcich alebo sluchovo postihnutých, ale drvivá väčšina ľudí, ktorí sedia pod kazateľnicou, počuje zvukové vlny, ktoré prechádzajú ušami.

Prečo by teda Ježiš povedal: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva?“ Zjavne nehovorí o jednoduchej reakcii sluchového nervu v uchu na vnem. Hovorí o ľuďoch, ktorí majú schopnosť počuť, rozumieť a prijať pravdu. Nielenže dokážu počuť zvukové stopy, ktoré vznikajú, ale im aj rozumieť a prijať ich. V skutočnosti ide o zvláštny jav v gréčtine, keď hovoríme o počúvaní. Sloveso *počuť* je grécke sloveso *akouo*, od ktorého je odvodené anglické slovo *acoustics* (akustika).

Poslušnosť sa v gréčtine vyjadruje slovom *hupakouo*. Čo je zaujímavé, z predpony *hupa* pochádza anglické slovo *hyper* alebo *super*. V gréčtine teda existuje slovo sluch alebo počúvanie a potom poslušnosť počutého, čo znamená, že človek naozaj počul. Vtedy hovoríme o hypersluchu alebo supersluchu. Keď teda Ježiš hlása: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva,“ v podstate hovorí, že rozumie, že tam boli ľudia, ktorí počúvali jeho učenie, ale nepočuli ho.

Nikdy mu skutočne neporozumeli a neprijali ho do srdca, a preto Ježiš rozlišuje medzi tými, ktorí počujú, a tými, ktorí nepočujú. Bližšie vysvetlenie nájdeme v tejto zvláštnej pasáži v evanjeliu podľa Marka, v štvrtej kapitole, kde čítame tieto slová. Potom im Ježiš povedal: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva. Keď bol potom sám, tí, čo boli okolo neho spolu s Dvanástimi, sa ho pýtali, čo znamenajú podobenstvá. Povedal im: „Vám je dané poznať tajomstvo Božieho kráľovstva, ale tým, čo sú vonku, sa všetko podáva v podobenstvách, aby len hľadeli a hľadeli, ale nevideli, a aby len počúvali a počúvali, ale nechápali, aby sa neobrátili a nebolo im odpustené.““

Takže, čo sa tu deje? Je podobenstvo nástroj, ktorý Ježiš používa na hlbšie pochopenie jeho učenia pre tých, ktorí majú uši na počúvanie? Ale pre tých, ktorí nemajú uši na počúvanie je podobenstvo vlastne nástrojom utajenia. Nie je dané, aby ľudia všetkému rozumeli, naopak pre tých, čo sú vonku sú niektoré veci skryté, pretože im nebolo dané poznať tajomstvo Božieho kráľovstva. Znie to trochu drsne, nie? Ježiš prichádza nielen preto, aby vyučoval a pomáhal ľuďom, ktorí majú uši na počúvanie porozumieť Božiemu ľudu, ale prichádza aj súdiť tých, ktorí nechcú počuť pravdu.

Pamätajte, že v našom padlom stave sme podľa Novej zmluvy opísaní ako ľudia, ktorí nechcú premýšľať o Bohu. Nechceme počuť jeho slovo. Nemáme túžbu porozumieť jeho slovu. Utekáme pred jeho slovom. Sme nepriatelia tohto slova, a preto, kedykoľvek Boh hovorí, jeho slovo, ktoré je vykúpením pre niektorých, je vyjadrením rozsudku pre ostatných.

Vráťme sa na chvíľu späť k prorokovi Izaiášovi, k jeho výzve v šiestej kapitole knihy, ktorá nesie jeho meno. Po tom, čo Izaiáš videl Pána sedieť na vysokom a vznešenom tróne a počul Trojsvätú pieseň, pieseň serafov, Svätý, Svätý, Svätý je Hospodin Zástupov, zostal ohromený a preklial sám seba. Boh však nariadil serafom, aby sňali žeravé uhľíky z oltára a popálili mu pery, a kým sa Izaiáš chvel pred Božou svätosťou, v hlbokéj úzkosti, strachu a hrôze, Boh prehovoril: „Koho mám poslať, kto ta pôjde?“ Izaiáš cez tie pluzgierové pery, ktoré mu práve popálili žeravé uhľíky, hovorí: „Hľa, tu som, pošli mňa.“ A čo Boh odpovie svojmu prorokovi? „Och, Izaiáš, to je zázrak. Som veľmi rád, že si sa dobrovoľne prihlásil na túto

misiu. Pomažem ťa svojím Duchom Svätým. Urobím z teba najznámejšieho evanjelistu, aký kedy chodil po zemi a davy ľudí budú prúdiť do arén, len aby počuli každé slovo, ktoré ti vyjde z úst.“ To Boh nepovedal.

Namiesto toho mu odpovedal: „Choď a povedz tomuto národu: „Počúvajte, len počúvajte, ale nerozumejte, hľadajte, len sa dívajte, ale nechápte!“ Urob bezcitným srdce tohto ľudu, zapchaj mu uši a zastrí oči, aby očami nevidel a ušami nepočul, aby jeho srdce nechápalo, neobrátil sa a nevyzdravel.“ Izaiáš, poverujem ťa, aby si zastrel oči ľudu, zapchal mu uši, aby sa ich srdcia zatvrdili, aby sa nekajali a neboli uzdravení. Inými slovami, tvojím poslaním je byť Mojím nástrojom súdu.

Je to rozsudok, druh poetickej spravodlivosti. Títo ľudia nechcú počuť moje slovo? V poriadku, tak nech majú odpor k ich slovu a nedám im možnosť počuť moje slovo. Nechcú sa na mňa pozerat'? Zastriem im oči! Zatvrdím im srdcia! Nech nepočujú dobrú zvesť a neobrátia sa.

Keď Izaiáš počul podmienky svojej misie, v úzkosti zvolal: „Dokedy, Pane? Dokedy budem kázať ľuďom, ktorí nechcú počúvať?“ Boh odpovedal. Povedal: „Dovtedy, kým nespustnú mestá a budú bez obyvateľov a domy bez ľudí, kým sa zem nestane púšťou. Hospodin d'aleko odvedie ľudí a v krajine nastane veľké spustošenie. Ak v nej zostane ešte desatina, bude spálená ako posvätné stromy – terebint a dub, z ktorých pri stínaní zostane iba kmeň. Ich peň je sväté semeno. Ponechal som si zvyšok svojho ľudu, ktorý bude počuť, čo hovoríš a dostane uši na počúvanie.“

V Novej zmluve je použité zaujímavé slovo, ktoré skutočne popisuje Ježišov vstup do sveta, a je to grécke slovo *krisis*. Prekladáme ho ako *rozsudok*. Ale v našom jazyku ho nahrádzame slovom *kríza*. Najväčšiu krízu, akú svet kedy zažil, bol Ježišov príchod. Prišiel, aby povýšil a ponížil mnohých a povedal: „Neprišiel som priniesť pokoj, ale meč. Lebo som prišiel postaviť otca proti matke, manžela proti manželke a rodičov proti deťom.“ Ježiš je kameň úrazu a skala pohoršenia, ale pre tých, ktorí ho milujú, je arómou spásy. Pre tých, ktorí mu odporujú sa stáva dôvodom na odsúdenie. A to všetko vidíme v jeho používaní podobenstiev. Vezme svojich učeníkov nabok a hovorí: „Vám je dané poznať tajomstvo Božieho kráľovstva.“

A na záver. Keď si prechádzame podobenstvami, vidíme, že sa zaoberajú mnohými témami. Ale jednou z najčastejších tém podobenstiev je téma evanjelia o Božom kráľovstve. Pojem „evanjelium“ sa v Biblii používa tromi spôsobmi. Jeden spôsob je, že pomenúva konkrétnu literárnu formu, evanjeliá, knihy, ktoré hovoria o Ježišovi, jeho živote a službe.

Ale v prvom rade, evanjelium, ktoré definuje a ohlasuje Ján Krstiteľ a potom Ježiš, je dobrou správou o Božom kráľovstve. A neskôr v listoch, napríklad, Pavol hovorí o evanjeliu nášho Pána Ježiša Krista, tak, že obsahom tohto evanjelia je Ježiš, jeho osoba a jeho dielo. Tento prechod vychádza z Jánovho prvotného zvestovania dobrej správy a Ježišovho hlásania o prelome Božieho kráľovstva.

A tak Ježiš znovu a znovu a znovu vo svojich podobenstvách hovorí: „Lebo Božie kráľovstvo alebo nebeské kráľovstvo je podobné tomuto“, a následne „hodí“ a rozpovie podobenstvo, ktoré nám pomôže porozumieť tajomstvu tohto kráľovstva.